PK 546

İdealist Bir Neslin Hikâyesi

Mehmet Hayati Özkaya

ÖTÜKEN

Mehmet Hayati Özkaya; 1959'da Van'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana'da, yükseköğrenimini Eskişehir'de tamamladı. 1982 yılından itibaren çeşitli liselerde edebiyat öğretmeni ve idareci olarak çalıştı. 1993-1995 yıllarında İtalya'nın Trieste şehrinde Yabancı Diller Enstitüsü'nde Türkçe okutmanlığı yaptı. Evli ve iki çocuk babası olan Özkaya, halen Adana'da edebiyat öğretmenliği yapmaktadır. *Kıssa-i Aşk* adlı bir romanı vardır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11

12 Ocak 1979 /Adana Sabahtan akşama kadar 13
"Hastane önünde incir ağacı, annem ağacı" 18

Necdet Hoca 22
Sürgün 25
Çapa Eğitim Enstitüsü 26
Çukurova bayramlığı giyerken 28
Yeni bir dünya 31

Adana Kültür Derneği 49

Ankara 59
12 Ocak 1979 Akşamüzeri 67
13 Ocak 1979 69

Posta Kutusu 546 74
Oğuz Özkaya ya da Reis 77

Oğuz Kitabevi 100
Ayşe tatile çıksın 133
29 Eylül 1979 Cumartesi, sıra bende 139
Bir Gün Gelecek 169
Hicretlerin bakıyyesi hicranlı duygular 172
Adana Kültür Derneği ve geçmiş zaman suretleri 180

Bir nesli,
vatan ve millet sevgisiyle
yetiştiren eşsiz öğretmen,
değerli ağabeyim Necdet Özkaya'ya

Önsöz

Söz vermiştim kendime, 1970'li yıllarda aralarında benim de bulunduğum liseli ve üniversiteli gençlerin sık sık gidip geldiği, vatan ve millet sevgisinin içimizde filizlenmesine vesile olan ve Türk milliyetçiliği fikrinin toplumda şuurlu bir şekilde yerleşmesi için faaliyette bulunan Adana Kültür Derneği'ni bir gün mutlaka anlatacaktım, anlatmalıydım; çünkü bu dernek aynı zamanda bir dönemin tarihini yansıtmaktaydı.

Bu derneğin mensupları çıktıkları yolun oldukça zahmetli olduğunu bilerek yürüdüler. Zorluklara boyun eğmediler ve yürüdükleri yoldan da asla dönmediler. Adana Kültür Derneği'nin ve bu derneğin unutulmayan ve unutulmayacak olan renkli simalarının hikâyesini yazmak için adeta kendimi görevlendirmiştim. Allah'a şükürler olsun ki görevimi yerine getirdim; yazdım, bitirdim.

Ancak bu kitap sadece bir anılar demeti, bir biyografi çalışması ya da sadece bir roman kırıntısı değil; belki bir kaynak eser, belki hepsi, belki de hepsinin harmanlandığı yeni bir tür. Bilmiyorum, bildiğim bir şey var ki o da bu kitap, bir dönemin unutulup gitmemesi için geleceğe gönderilen bir mektuptur.

Hafızalardan silinmemesi için kaleme aldığım bu kitabı yazarken bazen çok mutlu ve huzurlu bazen karmakarışık bir haldeydim. Çünkü geçmişi bir film seyreder gibi zamanın perdesinde yeniden seyrettim. Seyrettim ve gördüklerimin, yaşadıklarımın veya yaşadıklarımızın değerli ve önemli bir kısmını PK 546'ya gönderdim.

Şimdi ya da birazdan bu "*posta kutusu*"nun kapağını usulca açarak adınıza postalanmış bu mektubu alıp okurken "*memleket meselesi*" deyip bir kutlu sefere çıkanların yaktığı ateşi ve bu ateşi söndürmemek için canla başla uğraşan fedakâr insanları hatırlayacak, hatta bu uğurda "*batan güneşler*" gibi serden geçenleri yâd edeceksiniz. Nefesiniz daralacak, yüreğiniz kabaracak belki de gözlerinizde damlalar birikecek ve siz, sessiz sedasız bir "Fatiha" okuyacak, sonra da "Allah cümlesine rahmet eylesin!" diyeceksiniz.

Bu kitabı hazırlarken beni destekleyen, bana yardım eden eşim Fatma Özkaya'ya, reisimiz Oğuz Özkaya'ya, arkadaşlarım ve dostlarım Osman Kurban'a, M. Ali Kalkan'a, Erol Cihangir'e ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olan sevgili yeğenim P. Gülce Özkaya'ya, çok değerli dostum Meram Alpaslan Ortaokulu Edebiyat öğretmeni Musa Aşık'a çok teşekkür ediyorum.

12 Nisan 2016 - Adana

12 Ocak 1979 /Adana
Sabahtan akşama kadar…

O sabahı unutmam mümkün değil.

Erkenden kalkmıştım, saat altı ya da altı buçuktu.

Yağmurlu gecenin son kırıntıları, sabahın ilk ışıkları gibi dalıvermişti uykumun ortasına. Nedendir bilmem göz kapaklarım pek de istekli olmayarak aralanmıştı. Tavanda bir noktaya takılıp kalan gözlerim kısa bir süre sonra kurulu bir saat gibi birdenbire açılmış ve beni yatağın dışına atıvermişti.

"Haydi, yine geç kalmayın!" diyerek önce ablamı, sonra abilerimi uyandırmıştım. Bir münadi gibi çalıvermiştim kalk borusunu. Sonra da görevimi yerine getirmenin rahatlığıyla gerisin geriye dönmüştüm yatağıma. Onlar hareketlenmiş, bense işsiz, güçsüz ve okulsuz bir miskin gibi kalakalmıştım ortada. Onlar çalışıyordu. Büyük abim kitapçı dükkânına, ablam biçki dikiş kursundaki görevine, küçük abim de İmam Hatip lisesindeki dersine yetişmeliydi.

Takvim yaprakları Ocak ayının 12'sini gösteriyordu. Hava soğuktu. Yapacak bir işim yoktu, okuluna ara vermiş, aylak bir adamdım. Yatağımın sıcaklığı uykunun davetiyle birleşince sanki asırlık bir girdaba düşüvermiştim.

Bir süre kendimle mücadele etmiş iç parçalayıcı olayları düşünmemeye çalışmıştım. Her şeyi unutmak, hiçbir şeyi

hatırlamak istemiyordum. Fakat olmuyordu. Kaç gündür annem ve ablam teyzemin evindeydi. İki hafta önce Ahmet'i vurmuşlardı. Teyzemin tek erkek evladıydı o. Bilenler bilir, henüz 16'sındaydı Ahmet, fırtına gibiydi. Vanlı Ahmet diye nam salmıştı mahallede. Gençlikle ölüm hiç de birbirine yakışmıyordu ama o, ölmüştü. Aralık'ın 25'i miydi, 26'sı mıydı? Ne de çabuk geçiyordu günler. Galiba gece 11 haberlerinde dinlemiştik olayı. Annem uyuyordu, uyandırdık. Evimiz bir ölüm sessizliğine bürünmüştü adeta.

Sonra, sonra teyzemgildeydik. Teyzem de annem gibi gurbeti içinde duyanlardandı. Onlar da bir gün ardımız sıra çıkıp gelmişlerdi Van'dan. Tam hatırlamıyorum, belki de 70'li yılların başlarıydı. Mazhar abi, yani teyzemin kocası Karşıyaka'da hurda alım satımı yapıyordu. İnançlı, imanlı hoş bir adamdı. Kadere imanı tamdı, kaderimizde ne varsa o çıkar karşımıza diyerek gelmişti Çukurova'ya. Kaderlerinde evlerinin tek erkek evladını Adana toprağına bırakmak vardı. Zaten toprak, toprak olmaktan çıkıp vatan olsun diye can vermemiş miydik, can vermiyor muyduk ve vermeye devam etmeyecek miydik?

O akşam Ahmet ve arkadaşları Gülek Camii'nin karşısındaki pastanede otururken kurşun yağmuruna tutulmuşlardı… Ertesi gün gazetelerde sıradan, basit bir haber gibi geçivermişti olay: "Adana'da dün akşam saatlerinde Ülkücülerin uğrak yeri olan İbo Osman Caddesi üzerindeki Duru Pastanesi tarandı. Olayda pastanenin işletmecisi 37 yaşındaki Hasan Koç, Şenol Girit ile 16 yaşındaki Ahmet Serdar Tanrıtanır öldü. Polis saldırıyı gerçekleştirenleri araştırıyor…"

Yine ertesi gün, Adana'nın da içinde bulunduğu 13 ilde (26 Aralık 1978) sıkıyönetim ilan edilmişti. Artık ölümler olmayacak, devlet vatandaşının can ve mal güvenliğini sağ-

8 KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Ankara'da Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü ile Dikmen Karakolu'na gece patlayıcı madde atıldı

MİLLİYET HABER MERKEZİ

YURDUN çeşitli bölgelerindeki şiddet eylemlerinde dün 8 kişi öldürülmüştür. Adana'nın Kadirli ilçesinde bir silahlı saldırı sonucunda ağır yaralanan Mehmet Fettullahoğluda tedavi edildiği hastanede dün ölmüştür

ADANA — Sümer Mahallesi'nde henüz kimlikleri belirlenemeyen silahlı 5 kişinin bir pastaneyi otomatik silahlarla taraması sonucunda 3 kişi ölmüş, bir kişi de yaralanmıştır.

Adana Valisi Tahir

Devamı S. 14. S. 9'da

Başlarafı 1. Sayfada

Gençağa'dan alınan bilgiye göre 18.30 sıralarında Hasan Koç'a ait Duru Pastanesi'ne ateş açan 5 kişi Şenol Girit ile Ahmet Tanrıtanır ve Hasan Koç'u öldürmüşlerdir. Ayrıca Rifat Sürücü de saldırıda yaralanmıştır

Milliyet Gazetesi 26.12.1978

Ahmet Serdar Tanrıtanır

layacak, bir süredir memlekette kaybolan huzuru yeniden inşa edecekti…

Bir gün önce gelseydiniz askerinizle, polisinizle… Gösterseydiniz gücünüzü, getirseydiniz "huzuru" saklandığı yerden davulla zurnayla; gitmeseydi Ahmet 16'sında, babasız kalmasaydı Hasan Koç'un çocukları ne olurdu sanki?

Yağmur yağıyordu ve ben çamurlu bir yolda yürüyordum. Ellerim, evet evet çok iyi hatırlıyorum, ellerim parkamın ceplerindeydi ve ben ıslık çalarak yürüyordum. Nereye gidiyordum, niye gidiyordum bilmiyordum. Böyle ne kadar yürüdüm ya da yürüyecektim, bilmiyordum. Bildiğim bir tek şey vardı: Yolumun üzerindeki köşe başında, üç katlı bir evin kapısının önünde liseden tanıdığım bir kız çocuğu duruyordu. Kara önlüklü, beyaz yakalı liseli bir kız. Sırtında okul çantası vardı ve bana bakıp gülüyordu. Adım adım

yaklaştım ona, tam aynı hizaya geldiğimizde kafamı hafifçe çevirip göz ucuyla baktım yüzüne, o an kızın gözündeki dehşeti, bakışlarındaki garipliği gördüm. Ürkmüş ve hızlanmıştım ki, iki el silah sesi: "Tak, tak…" Kurşunlardan biri başımın sol tarafını sıyırıp geçmiş, diğeri hiç yaklaşmamıştı bile. Tak, tak…

Kara önlüklü, beyaz yakalı kız ikinci defa ateşlemişti silahını. İyi hatırlıyorum ben vurulmamıştım; fakat yere düşmüştüm ve birdenbire sokaktaki evlerin pencereleri, kapıları açılmış insanlar başıma toplanıvermişti. Anlayamadığım sesler yükseliyordu. Sesler seslere karışıyor silah sesine benzeyen tak tak'lar fazlalaşıyordu. Birden gözümü açıverdim. Yataktan fırladım. Yaşıyordum ve evimizin kapısı kırılırcasına vuruluyordu.

Sersemlik, korkuyla şaşkınlığa bırakmıştı yerini, kapıya uzanan elim bir türlü anahtarı çeviremiyordu. Dışarıdan gelen ses, sadece "Kapıyı açın, kapıyı açın!" oluyor, beynimde uğulduyordu.

Bizimkiler ne zaman gitmişti, aradan ne kadar zaman geçmişti hiç hatırlamıyordum. Kapı bir süre daha vuruldu. Dışarıdan konuşmalar geliyordu. Bir ara "Açın polis!" sesiyle irkildim ve kapıyı açıverdim.

Karşımda üç polis duruyordu… Anlaşılan bir baskın vardı, evimiz aranacaktı. Gerçi alışmıştım. Eskişehir'deki kaldığımız öğrenci yurdunda da sık sık başımız geliyordu bu olay. Fakat gelen polislerin kibarlığı beni şaşırtmıştı: "Lütfen giyinin, bir konuda bilginize danışmak için Eski İstasyon Karakolu'na kadar gideceğiz."

Giyindim. Polis arabasına bindik. Çok süratli bir şekilde karakola geldik. Polislerden biriyle Komiserin odasına girdik. Komiser masanın önündeki sandalyelerden birini gösterdi oturmam için; fakat ben hâlâ şaşkındım. Ayakta durmaya devam ettim ve "Niye getirdiniz beni

buraya?" dedim. Komiser bir yumuşak, bir sevecendi ki anlatamam… Sanki Yeşilçam filmlerinden fırlamış da bu karakola düşmüştü. Tekrar eliyle yer göstererek "Oturur musunuz, birkaç sorum olacak?" dedi. Oturdum. Adınız soyadınız, nerelisiniz gibi bilindik suallerden sonra:

"Sizi bugünlerde rahatsız eden, tehdit eden birileri var mıydı? dedi ve ekledi:

"Şüphelendiğiniz kişiler?"

"Beni mi?"

"Takip ediliyor muydunuz?"

"Ben mi?" anlamamıştım.

Anlamadığımı anlayınca ya da polislerin bana bir şey söylemediğini keşfedince:

"Bak kardeşim bu sabah, saat 8 civarında hemen şurada, eliyle gösteriyordu, İstiklal sinemasının arkasında tekel deposunun önünde ağabeylerini vurdular."

"Ne?"

"Şimdi Numune Hastanesi'ndeler. Sizi rahatsız eden, tehdit eden birileri varsa hemen söyle!"

…

Sizi rahatsız eden, tehdit eden birileri… Ne garip, ne aptalca bir soruydu ya Rabbim! "Biz" kimdik, "bizi" kim, niçin tehdit etsin ki?

Öfkem kabarmış, yumruklarım sımsıkı olmuş, üst dişlerim alt dudağımda gezinmeye başlamıştı. Patladım, patlayacaktım sanki… Oturduğum yerden bir ruh gibi kalktım. Acı bir tebessüm belirdi dudaklarımda farkındaydım.

Bu memlekette yıllardır "rahatın" kaybolduğunu, dipsiz kuyulara düştüğünü bu karakoldakiler bilmiyorlar mı, siz bilmiyor musunuz sanki? Niye soruyorsunuz bunu bana? diyecektim vazgeçtim.

"Yaşıyorlar mı?" dedim.

"Evet." dedi komiser.

Çıkıyorum dedim ve dışarıya attım kendimi.

***

"Hastane önünde incir ağacı, annem ağacı"

Numune Hastanesi'nin önündeydim. Dolmuşla mı, taksiyle mi, koşarak mı geldim, yoksa polis mi getirdi beni buraya, hiç hatırlamıyorum. Gelmiştim işte. Kapıdaki görevlinin *"Dur birader nereye?"* diye seslenişine aldırış etmeden içeri girdim. Hızlı adımlarla yürümeye başladım. Derdime derman olacak bir tanıdık yüz görememiştim. Ardım sıra koşarak gelen görevli beni durdurmuştu. Durumu ona kısaca anlattım. *"Bir dakika bekle"* dedi. Yanımdan uzaklaştı. Bir odaya girdi, çıktı. *"Acil servise gidelim"* dedi. Orada öğrendim durumu:

Sanki yer gök ayağa kalkmış, alt üst olmuştu. Önce kabaran bir deniz gibi coştum ve koştum hastanenin servisleri arasında, sonra duruldum birdenbire. Şimdi ben ne yapacağım diye sordum kaç kez kendime. Oğuz abim beyin cerrahi sevisinde, ablam psikiyatride, Yavuz abim morgdaydı. Annem ve kız kardeşim yangın yerine dönen teyzemlerin evindeydi. Onlara bunu nasıl söylerdim, nasıl haber verirdim? O an Arif Nihat'ın mısraları nerden ve nasıl da sökün edip gelmişti dudaklarıma:

"Yoksa şu yaprakta Yavuz Yoksa şu sayfada Oğuz Biz de yoğuz biz de yoğuz!"

Aman Allah'ım, şaşkınlık bu olsa gerek, çıkmaz sokaklarda kalmak böyle oluyordu demek. Dışarı çıktım. Hastanenin önü kalabalıklaşmıştı. Abimin öğrencileri, öğretmen arkadaşları küçüklü büyüklü gruplar halinde bahçedeydi. Tanıdık yüzler görüyordum. Dikkatimi ilk çeken Mustafa

Yeşil'di. Yavuz abimin çok yakın arkadaşlarından biriydi; birlikte başlamışlardı İmam Hatip'te öğretmenliğe. Bir köşede hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Yanına gittim *"Şimdi ağlamanın zamanı değil."* dedim. O kadar sakin, o kadar metindim ki anlatamam. Yavuz'u, o yağız delikanlıyı, çağımıza damgasını vuran o yiğidi görmek için morga indik. Morgun kapısında Anda'nın bölge şefi Mehmet Kaçar'la karşılaşmıştık. Yanında tanımadığımız birileri vardı. Az önce otopsi tutanağını hazırladıklarını söyledi. Elindeki kâğıdı hemen alıp okumaya başladım:

12.01.1979 günü Emniyet Müdürlüğü'nden verilen habere göre belirsiz kişiler tarafından kurşunla taranarak yaralanan Yavuz Özkaya'nın öldüğü bildirildiğinden cesedi üzerinde gerekli adli inceleme yapılmak üzere Nöb. C. Savcı Yrd. E.Ö., Adli Tıp Dr. Z.A., Zabıt Katibi G.Y. ile birlikte adliye minibüsü ile saat 11.30'da Numune Hastanesi'ne gelindi. Cesedin gasılhanede hazır olduğu görülerek incelemeye geçildi. Ceset 30 yaşlarında 1.75 boylarında, 75 kg. ağırlığında, esmer tenli siyah saçlı, sünnetli bir erkek cesedidir. Ölü morlukları belirlenmiştir. Ölü sertliği gevşemiştir. Ceset üzerinde yapılan incelemede kurşunların giriş ve çıkış deliği görülmüştür…

Devam eden tutanağın son cümlesinde, "düzenlenen bu tutanakla ceset Mehmet Kaçar'a teslim edildi." Altında ise tarih ve imzalar vardı.

Tutanakta yazılanlar beni tatmin etmemişti, bir de kendi gözlerimle görmek isteyerek soğukluğun ve sessizliğin kol gezdiği o garip odaya girmiştim. Ölü ve diri iki kişi, baş başaydık. Yavuz uyuyordu. Dudağında belli belirsiz bir tebessüm vardı sanki. Yüzüne bakıp bakıp durdum; hiç kırılmamıştı, hiç üzülmemişti, hiç kızmamıştı sanki bize… Kapandı perde, bitti rolüm; artık her şey size kalmış, ister alkışlayın, ister yuhalayın dercesine uyuyordu, hem de mışıl mışıl. Yüzüne daha yakından bakmak için bir iki adım

daha yaklaştım. Kurşunlardan biri başının sol tarafında bir iz bırakmıştı. O an sabahki rüyamı hatırladım. Kara önlüklü, beyaz yakalı liseli kızı hatırladım. Başımın sol tarafını sıyırıp geçen kurşunu hatırladım... Aman Allah'ım ne yaman bir durumdu. Kahpe ellerin kahpe kurşunları yakamızı bir türlü bırakmıyordu. Daha on beş gün önce Ahmet Serdar ahlar vahlar arasında toprakla buluşmuştu. Şimdi sıra Yavuz'daydı. Artık dayanamıyordum. Boğazımda düğümlenen hıçkırıklar bir yol bulup haykırışa dönmek üzereyken usulca terk ettim odayı.

Akşama doğru hastanenin bahçesinde bir kıpırdanma olmuştu. Saatlerdir bahçede sessizce bekleyen kalabalık birden hareketlenmişti. "*Hoca geldi, Hoca geldi…*" sesleri beni de heyecanlandırmıştı. Evet, en büyük ağabeyim, Necdet Hoca, Ankara'dan nihayet gelmişti. Hastane önünde karşılaşmıştık onunla. Ama ne karşılaşma.

Sabahtan beri adeta taşlaşan ben, artık normal bir insan kalıbına dönerek gözyaşlarımın önündeki bendi kaldırmış, çağlayıp coşmuştum. Bir yandan ağlıyor ve haykırıyor bir yandan da "Ben haber veremedim anneme, sen ver abi, sen ver!" diyordum. Ben "Sen ver abi, sen ver!" dedikçe abim kollarının arasına aldığı başımı göğsüne adeta yapıştırıyor, beni daha sıkı sarıp sarmalıyordu. Ama ağlamıyordu. Kan çanağına dönmüş gözünden bir damla yaş dökülmüyordu. Abim, herkesin hocası, Necdet Hoca, herkesin önünde ağlayabilir miydi? Sahi abim ağlayabilir miydi? Ağlayamazdı. Ağlamamalıydı; çünkü o, Atsız'ın şiirlerindeki

"Iztırap çek inleme… Ses çıkarmadan aşın
Bir damlacık aksa da bir acizdir gözyaşın"

dediği ideal insandı. Ağlamak yakışmazdı ona. O; gücün, kuvvetin, inancın adıydı. O, bizim için, annemiz Rabia

Hanım için, bir destan kahramanı gibiydi.

Bir kelime bile etmeden yanaklarımdan süzülen gözyaşlarımı siliyor, siliyor ve bir büyük boşluğa bakıp dünden bugüne doğru yürüyordu adeta… Zaman burada donmuştu. Siyah beyaz bir fotoğrafın içinden çıkanlar tek tek mazinin sahnesinde yerlerini almaya başlamışlardı.